

STEMMEN UIT HET VRIJZINNIG CENTRUM DE HOEKSTEEN

VOORBURG - SASSENHEIM/LISSE

Adres: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg
Telefoon 070 386 34 13

Vervroegd voorjaar

In de straat waar ik woon zie ik een ekster. Hij is druk bezig met een wit steentje dat precies op een duivenei lijkt. De ekster probeert de steen kapot te slaan tegen een boomwortel. Ik bekijk hem wat meewarig want een steen kun je immers niet zo breken. Maar het lukt wel, het is inderdaad een duivenei! De ekster eet snel de inhoud van het ei leeg en vliegt met het onderste deel van de schaal weg. Een mooi beeld had het kunnen zijn van hoe de natuur werkt. Van eten en gegeten worden. Maar dat is het niet echt. Het is namelijk pas 1 februari. Dat is zelfs voor duiven heel erg vroeg voor een eerste nest in het jaar. Ik schrik ervan.

We hebben allemaal al uitschieters in het weer meegemaakt. De warmste of de koudste dagen. De natste of de droogste. Extremen nemen hier al toe en ook in andere landen. Het is niet lang geleden dat de waarschuwingen van klimaatactivisten overdreven en belachelijk werden gevonden. Het zou een complot zijn tegen onze manier van leven. Nu denkt men dat niet meer maar toch zijn de genomen maatregelen nog maar mager. Terecht wijzen klimaatactivisten op de oude subsidiestromen die nu toch wel uit de tijd zouden moeten zijn.

Op de coronacrisis hebben Westerse regeringen de afgelopen paar jaar relatief snel en adequaat (of juist inadequaar, het ligt eraan hoe je dat ziet) gereageerd. Er kwamen maatregelen die hielpen een bedoeld resultaat op korte termijn te bewerkstelligen. Met de klimaatproblemen werkt het niet zo. Veranderingen gaan veel langzamer. Daarmee zijn er ook minder bewijzen dat iets werkt of juist schaadt. Ondanks de al voorkomende pieken gaat het leven dus verder gewoon zijn gangetje. Op de uiterwaarden wordt toch een nieuwe woonwijk gebouwd. Bomen worden nog op allerlei plaatsen gekapt omdat men ook daar wil bouwen. Stikstofrechten worden slim onderling verhandeld.

Intussen zijn verzekeringsmaatschappijen wel al heel serieus aan de gang de risico's voor de toekomst te berekenen: stijgend rivierwater, uitgedroogde polders, stervende dieren en planten, stortregens en stormen. Deze maatschappijen maken een wetenschappelijke en geen emotionele analyse van de situatie. Zij lopen ineens voorop omdat dit soort risico's voor hen fundamenteel is. De verzekeringsmaatschappijen hebben nu de rol van de kanarie in de mijn. De politiek moet nu echt snel volgen met maatregelen. En wij ook, waar wij kunnen.

Hartelijke groet
Katrijne Bezemer

In dit nummer o.a.

Correctie ALV	2
Poëzie voor onderweg	2
Kerkdienst en koor	2
Arm in arm	2
Gesprekkring Belle van Zuylen	3
Hoeksteenlezing Hans Le Grand	3
Aanvulling lezing Johan Goud	4
Gedicht en Kahlil Gibran	5
Concert Hafez	6
Piëta / Pietas	7
Agenda	8

Zomertijd 26 maart
Klok: 1 uur vooruit

HOEKSTEENLEZING
zondag 5 maart, 10.30 uur
*Muzikaal mediteren, muziek: de
gemeenschapepelijke taal van de
mensheid*
spreker Marien van den Boom

CONCERT
zondag 19 maart, 15.00 uur
*Hafez, de grote Perzische dichter
in allerlei toonaarden*

CORRECTIE DATUM VOORJAARS-LEDENVERGADERING

In het jaarprogramma 2022-2023 staat aangekondigd dat de voorjaarsvergadering is gepland op donderdag 23 maart, 14.30 uur.

Het bestuur heeft besloten deze datum te verzetten naar

donderdag 13 april, 14.30 uur

Poëzie voor onderweg

Woensdag 8 maart 20.00 – 21.45 uur in SASSENHEIM

We lezen op de bijeenkomst gezamenlijk vrolijke, raadselachtige en diepzinnige gedichten en bespreken die met elkaar. Gedichten hebben geregeld dubbele betekenissen en bovendien leest of hoort ieder wat anders in een gedicht. Daarom leiden ze makkelijk naar een gesprek en het delen van verhalen. De gedichten worden afgewisseld met bijpassende muziek op CD.

Plaats: Aula, kosterij Vliem, Jacoba van Beierenlaan 4, Sassenheim.

Leiding: drs. Katrijne Bezemer

Vrije toegang

Bloemengroet

De bloemen gingen namens u in de maand februari naar mw. A.A. Dirkzwager te Den Haag.

Kerkdienst en koor

Zondag 26 maart, 10.30 uur, zomertijd!

Voorganger Menno Hofman
Organist Albert van der Haven
Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse
Streaming dienst Debbie Corbeels

Het koor zingt tijdens de dienst:

Sanctus	V. Johnson/Pachelbel
Be still my Soul	J. Sibelius
Teach me, O Lord	Th. Attwood

Collecten:

1e voor de eigen geloofsgemeenschap
2e t.b.v. giro 555 voor de slachtoffers van de aardbevingen in Turkije en Syrië
Denkt u ook aan het bloemenbusje?

U kunt de collecten overmaken op onze bankrekening
NL 94 INGB 0000 137735 o.v.v. collecte 1 en/of 2

Arm in Arm, SchuldHulpMaatje in Leidschen-dam-Voorburg zoekt nieuwe maatjes

In Nederland heeft 1 op de 5 huishoudens financiële problemen. Ook in onze gemeente. De rekeningen stapelen zich op, mensen weten niet hoe ze nog moeten rondkomen en zien er tegenop om de post open te maken. De vrijwilligers van SchuldHulpMaatje helpen om de problemen op te lossen. We hebben op dit moment behoefte aan meer schuldhulpmaatjes.

Wat doet een maatje? Een schuldhulpmaatje is een vrijwilliger die, na een driedaagse training, mensen met financiële problemen helpt om alle inkomsten en uitgaven op een rij te zetten. Samen met

de hulpvrager wordt een lijst gemaakt met alle onbetaalde rekeningen en een plan om die te betalen. Het doel is dat de hulpvrager overzicht krijgt en leert hoe de geldzaken op orde te krijgen en uit de schulden te blijven.

Als maatje moet je vooral goed kunnen luisteren en geduld hebben. Je moedigt de hulpvrager aan om vol te houden en geeft praktische hulp.

Kent u iemand die schuldhulpmaatje zou willen worden, of wilt u dat zelf? Neem dan contact op met de coördinator van SchuldHulpMaatje:

Jos van den Broek 06 45271216; e-mail:

josvndnbrk73@gmail.com

Of vraag informatie bij de voorzitter: Frouwke de Boer, fjr.deboer@hetnet.nl

Gesprekskring Belle van Zuylen

Belle van Zuylen was een invloedrijke vrouw met originele gedachten en een oorspronkelijke leefwijze. Al in haar eigen tijd was ze zeer beroemd en werd ze veel voor lezingen gevraagd. Maar na haar dood raakte ze wat in de vergetelheid.

Ze komt nu voor in de canon van het selecte gezelschap van vrouwelijke filosofen. Bekend van haar is de zin: "Ik heb geen talent voor ondergeschiktheid". Elke dogmatiek stond haar tegen, waar ze ook over schreef. Ze had contacten met bekende denkers uit haar tijd en wist naast haar aandacht voor maatschappij en filosofie ook ruimte te maken om te componeren.

Op twee bijeenkomsten lezen we over Belle van Zuylen en enkele teksten van haar hand. Op de derde bijeenkomst bekijken we een film over haar leven.

Deelnemers ontvangen een syllabus.

Leiding: Katrijne Bezemer

Data: drie dinsdagavonden 28 maart, 25 april, 23 mei 2023

Tijd: 20.00-21.45 uur

Kosten: Voor leden en vrienden € 3,50 voor de syllabus; voor anderen € 12,50, -- voor drie bijeenkomsten.

Opgave uiterlijk voor 21 maart bij Katrijne Bezemer 071-5320438 / kbezemer@iroka.nl

Belle van Zuylen

Hans Le Grand

Een theologie voor de se- rieuze zoeker

Spreker: Hans Le Grand

Zondag 2 april, 10.30 uur

Entrée: € 8,00 p.p.; leden en vrienden van de Hoeksteen € 6,00 (incl. koffie/thee)

Religieuze, of spirituele zoekers zijn mensen die zich laten inspireren door meer dan één religieuze traditie zonder zich aan één exclusief te committeren. In Westerse samenlevingen, zoals de Nederlandse, geldt dit tegenwoordig voor tot wel 25% van de bevolking en kun je dit dus met recht de religiositeit van de huidige tijd noemen. Zo ben je bijvoorbeeld een spirituele zoeker al je meedoet met een mindfulness groep en geïnteresseerd naar een programma over Kabbalah op de TV zit te kijken. Of als je je in een gesprekskring van je Vrijzinnig Christelijke geloofsgemeenschap verdiept in wat het Hindoeïsme voor je eigen spiritualiteit kan betekenen. Verreweg de meeste religieuze zoekers zijn geen lid van een geloofsgemeenschap en zoeken zelf naar inspiratie in boeken, retraites, films, cursussen, discussies etcetera.

In de Christelijke theologie is "systematische theologie" een belangrijke discipline die probeert te beschrijven wat Christenen geloven, en waarom. De systematische vragen kunnen echter ook gesteld worden voor religieuze zoekers: "Wat geloven religieuze zoekers?" en "Waarom?". Dit vraagt om een doordinking van alle thema's die voor religieuze zoekers belangrijk zijn zoals: ethiek, de mens, de wereld, uiteindelijke werkelijkheid (b.v. God), inspiratiebronnen (b.v. Boeddha), waarheid, spirituele groei, authenticiteit en religieuze diversiteit. Veel van deze thema's zoals uiteindelijke werkelijkheid en inspiratiebronnen worden door religieuze zoekers expliciet, en om goede redenen, opgehouden. Voor andere thema's, zoals waar-

heid, ethiek, spirituele groei en diversiteit, blijkt dat de positie van religieuze zoekers goed te omschrijven is in de vorm van kleine geloofsstappen, die een religieuze zoeker impliciet maakt door religieus te zoeken. Door deze geloofsstappen expliciet te maken wordt religieus zoeken bespreekbaar en verdedigbaar, en worden ook de verschillen duidelijk tussen religieuze zoekers en mensen die zich wel expliciet aan één religieuze traditie committeren.

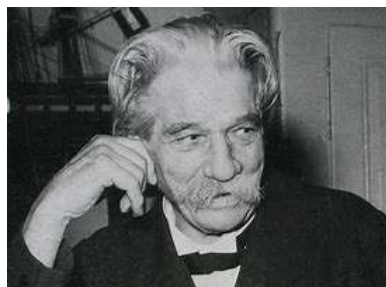
In zijn proefschrift is hij, voor zover hij weet, de eerste die op deze manier een theologie van de religieuze zoeker construeert. Hij vertelt er graag meer over in zijn lezing.

Hans Le Grand is gepromoveerd in de natuurkunde en heeft achttien jaar gewerkt in de financiële economie, o.a. voor The Boston Consulting Group en De Nederlandsche Bank. Begin 2023 hoopt hij voor de tweede keer te promoveren en wel op een proefschrift getiteld "seeking in faith of mystery", waarin hij een theologie voor de religieuze zoeker construeert op basis van de theologische methode van Gordon Kaufman. Hans is erkend als predikant door de Engelse Unitarische kerk.

Aanvulling op de vorige Hoeksteenlezing

Leven dat leven wil te midden van leven dat leven wil door Johan Goud op zondag 5 februari j.l. Mij werd gevraagd naar het citaat dat ik aan het eind van het gesprek na de lezing voorlas. Het was afkomstig van Chris Doude van Troostwijk in zijn boek *Leven met Albert Schweitzer. Pleidooi voor mystiek optimisme*; 2013, p.91:

"Wetend dat je de absolute plicht tegenover het leven nooit volledig kunt vervullen, weet je ook dat je haar niet volledig hoeft te vervullen. Van Schweitzer kun je leren dat de tragische verdeeldheid van ons leven elke neiging tot moralistische overspannenheid relativeert. Doe wat je kunt en wijd je ontspannen aan je roeping. Laat de tragische schuld geen loden last zijn die verlamt, maar een paradoxale aansporing je werk voor het leven nooit op te geven."

Albert Schweitzer

Mag ik u nog attenderen op de presentatie van mijn boek *Een brief die niet meer dicht kan. Gesprek met mijn ongelovige alter ego* (Kokboekencentrum-Boekscout, ca.220 pp, euro 22,-), leverbaar vanaf 31 maart. De presentatie is op vrijdag 14 april in de Geertekerk, Geertekerkhof, Utrecht (19-21 uur). Sprekers: Frits de Lange, Joost Roselaers, Marjoleine de Vos en ikzelf.

Met een hartelijke groet,
Johan Goud

N.B. de in de lezing genoemde Stemmen-serie *Albert Schweitzer – Leven en werk*, auteur Wim Verhoogh, (gepubliceerd van oktober 2007 – mei 2009, 17 afleveringen) is verkrijgbaar. Inlichtingen bij Ton Spruijt, tel 070 347 28 07.

Een paar citaten van Schweitzer

Geluk is het enige wat zich verdubbelt als men het deelt.

Geluk is niets meer dan een goede gezondheid en een slecht geheugen.

Een optimist is een persoon die overal een groen licht ziet, terwijl een pessimist alleen het rode stoplicht ziet; de echte wijze persoon is kleurenblind.

Het probleem van onze cultuur is dat deze veel meer materieel geëvolueerd is dan spiritueel. Het evenwicht is verstoord.

Er bestaan maar twee manieren om te ontsnappen uit de triestheid van het bestaan: muziek en katten.

Yuo Are Who You Are For A Reason

Een mooi gedicht gevonden van Russel Kelfer

You are who you are for a reason.
You're part of an intricate plan.
You're a precious and perfect unique design,
Called "God's special woman or man".

You look like you look for a reason.
Our God made no mistake.
He knit you together within the womb,
You're just what He wanted to make!

The parents you had were the ones He chose,
And no matter how you may feel,
They were custom-designed with God's plan in mind,
And they bear the Master's seal.

No, that trauma you faced was not easy;
And God wept that it hurt you so.
But it was allowed to shape your heart
So that into His likeness you'd grow.

You are who you are for a reason.
You've been formed by the Master's rod.
You are who you are, Beloved,
Because there is a GOD.

Ingezonden door Marijke van Proosdij

Er is een eenzaamheid in iedere mens. De hulp ligt in het kijken naar het onzichtbare. Het kan lang duren om het bewustzijn van God te bereiken. God is niet aan te tonen. Ik heb nooit geprobeerd zijn bestaan te bewijzen. Het godsbeeld is in ieder mens anders en je kunt nooit een ander jouw religie geven. (1920)

Uit *De Profeet*, 1923

Zelfportret door Kahlil Gibran

KAHLIL GIBRAN

(1883-1931)

Khalil Gibran (ook bekend als Kahlil Gibran) werd geboren in Bsharri, Libanon, en hij overleed in New York. Hij was dichter, schrijver en beeldend kunstenaar. Zijn ouders waren Maronitische christenen. Zijn moeder vertrok met haar kinderen toen hij twaalf jaar was naar de USA, maar na korte tijd zond zij hem terug naar Beiroet om zijn opleiding te vervolgen. Zes jaar later verliet hij de stad om door Europa te gaan zwerven. Daar kwam hij in aanraking met de Europese modernisten en de Romantiek. In 1905 schreef hij zijn eerste artikel *Al Musiqa*, een soort pamflet dat een lofzang was op de muziek. Het grootste deel van zijn productieve leven bracht hij door in Boston en Parijs.

Gibrans boek *De Profeet* is zeer geliefd geworden bij het publiek en wordt tot op de dag van vandaag door velen gezien als een persoonlijke bijbel. In de Arabische wereld is hij bekend als vrijdenker en schrijver, een van de weinigen van zijn tijd die over grenzen en verschillen heen keek, toegankelijk voor iedereen. Zijn positie als centraal figuur in de moderne Arabische literatuur is nooit aan twijfel onderhevig geweest.

Naast het schrijven van zijn filosofische en mystieke werken schilderde hij veel. Zijn schilderijen en tekeningen zijn over de hele wereld te vinden.

Enkele andere in het Nederlands vertaalde werken zijn: *Geest van Opstand*, *De tuin van de profeet*, *Spiegels van de ziel* en *Jesus, de zoon van een mens*.

HAFEZ, DE GROTE PERZISCHE DICHTER UIT DE 14^E EEUW IN
ALLERLEI TOONAARDEN

Zondag 19 maart 2023, 15.00 uur

Toegang € 8,00. Voor leden en vrienden van de Hoeksteen € 6,00 (incl. drankje koffie/thee).

Perzische wijsheden in beeld, woord en muziek door :

Amir Rezai -zanger

Borzoo Nabet -verteller

Siebrand Weitenberg – schilder

Julia Bronkhorst – declamatie

De Perzische dichter Hafez wordt gezien als de grootste Perzische dichter.

Hafez of **Hafiz** was een dichter en mysticus in de soefitraditie.

Hij werd geboren als de derde zoon van een zekere Baha-ud-Din in Shiraz. Zijn volledige naam luidde **Khwajeh Shams Al-din Muhammad Hafez-e Shiraz**. Hafiz is een Arabisch woord voor iemand die iets uit zijn hoofd kent, en werd door hem gebruikt als pseudoniem.

Zijn lyrische gedichten, de Ghazals, staan bekend om hun schoonheid van klank en vorm. De thematiek van liefde en wanhoop, het noodlot, mystiek en vroege soefistische thema's waar de Perzische poëzie al tijdenlang van doordrongen was geweest, kwamen tot volle bloei in zijn vernuftig geconstrueerde en emotioneel aansprekende gedichten.

De geprojecteerde schilderijen van Siebrand Weitenberg zijn gebaseerd op gedichten van Farid ud Din Attar (1145-1221), een andere grote Perzische dichter die invloed heeft gehad op Hafez.

Piëta - Pietas

Op weg naar Pasen worden er weer concerten met paasmuziek ten gehore gebracht, zoals b.v. de Matthäus Passion van Bach of het meeslepende Stabat Mater van Pergolesi.

Ook schilders en beeldhouwers hebben ons veel beelden en schilderijen gegeven van momenten uit het paasverhaal, b.v. voorstellingen waarin de rouwende Maria een rol speelt. Binnen dit genre wordt onderscheid gemaakt tussen Mater Dolorosa (treurende moeder), Stabat Mater (staande moeder, meestal aan de voet van het kruis) en Piëta (Maria die het lichaam van de gestorven Jezus op schoot houdt).

De Piëta ontwikkelde zich in Duitsland rond 1300, waar het Vesperbild heette, letterlijk 'beeld van de vespers', dat verwees naar het moment van zonsondergang op Goede Vrijdag, de kruisafname van Jezus. Een prachtig voorbeeld uit de vijftiende eeuw van zo'n piëta is het beroemde beeld van Michelangelo in de Sint Pieter in Rome. Maria is hier niet afgebeeld als een oudere treurende Maria, maar als een jeugdige, mooie vrouw. Want Maria was de bron van alle schoonheid, zij was degene die het dichtst bij God stond volgens de kerk. En haar mooie innerlijk straalde uit naar buiten.

Een modern piëta-voorbeeld is te vinden in de Kathedraal Notre Dame de la Treille – Onze Vrouwe van de wijnstok – in het oude centrum van Lille. Maria en Jezus zijn onderdeel van een metalen hekwerk dat wel opgebouwd lijkt te zijn uit botten, je zou denken dat zij daarin gevangen zijn.

Het woord piëta is afgeleid van pietas, een veel ouder begrip dat stond voor plichtsbetrachting, verbondenheid, trouw en patriotisme, vaardigheden op sociaal en politiek gebied. Pietas was één van de belangrijke Romeinse deugden. In latere eeuwen verschoof de betekenis van het woord meer naar medelijden en vroomheid, zeker op religieus gebied. De figuur Pietas was de personificatie van deze deugden. Zij werd vaak afgebeeld in menselijke vorm, soms vergezeld van een ooievaar, het symbool van goed gedrag en liefde van kinderen voor hun ouders. Ook voor mannen, als hoofd van het gezin, was pietas in de Romeinse gemeenschap belangrijk, zij hadden de plicht om hun familie te beschermen.

Pietas stond ook afgebeeld op de denarius, een Romeinse munt in het begin van de tweede eeuw, vaak bracht zij dan een brandoffer.

En dan is er nog een piëta, bij de Dom in Salzburg, die eigenlijk geen echte piëta is want er is geen gestorven zoon aanwezig. Het is een beeld van een vrouw die helemaal niets heeft, niet eens een gestorven zoon. Je zou kunnen denken dat zij wel een zoon had maar dat die aan het front is gestorven. Het is een aangrijpend beeld.

Gerty Hornman
(foto's G. H.)

Piëta van Michelangelo

Notre Dame de la Treille

Indien onbestelbaar: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg

AGENDA

MAART

- zo 5 10.30 u Hoeksteenlezing *Muzikaal mediteren: Muziek: de gemeenschappelijke taal van de mensheid*, spreker Marien van de Boom
- wo 8 20.00 u Poëziemiddag met gedichten en muziek o.l.v. Katrijne Bezemer in **Sassenheim**
- vr 17 14.00 u Kring Desgevraagd o.l.v. Reinhold Philipp
- zo 19 **15.00 u** Hafez, de grote Perzische dichter uit de 14e eeuw in allerlei toonaarden
- zo 26 10.30 u Kerkdienst voorganger Menno Hofman m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Pauline Verkerk
- di 28 20.00 u Gesprekskring *Belle van Zyulen* o.l.v. Katrijne Bezemer

APRIL

- zo 2 10.30 u Hoeksteenlezing *Een theologie voor de serieuze zoeker*, spreker Hans Le Grand
- vr 7 19.30 u Goede Vrijdag, Avondmaalviering
- zo 9 10.30 u Paasdienst, voorganger ds. K. Bezemer m.m.v. Het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muisse
- do 13 14.30 u **VOORJAARS-LEDENVERGADERING**

Datum inleveren kopij

Wilt u de kopij voor het aprilnummer a.u.b. uiterlijk 14 maart insturen naar stemmen@kpnmail.nl of naar Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg.

Colofon

Voorganger:
Ds. K. Bezemer,
Floris Versterlaan 23
2343 RV Oegstgeest
Tel.: 071 532 04 38
kbezemer@iroka.nl

Voorzitter:
Mw. mr. drs. F.J.R. de Boer
Tel: 070 386 95 04
fjr.deboer@hetnet.nl

Secretariaat:
W. H. Kraan
Tel.: 070 386 95 41
secretariswhkraan@gmail.com

Penningmeester
G. Vallenduuk-Visser
Tel: 0252 213 998
penningmeesterhoeksteen@gmail.com

Zaalverhuur
G. Vallenduuk-Visser
Tel: 0252 213 998
ivallenduuk@gmail.com

**Contactpersonen
ziekenhuisopnamen:**
Ds. K. Bezemer

Livestreaming
D. Corbeels - van Proosdij

Redactie Stemmen:
G. Hornman-Oldenbeuving
M. van Proosdij-v.d. Beukel
W. Toes

Eindredactie:
A.G. Spruijt
Tel.: 070 347 28 07
agspruijt@gmail.com

Bankrekeningnummer:
NL 93 INGB 0000 137735
Vereniging van Vrijzinnig Gods-
dienstigen te Voorburg

Maandblad Stemmen:
Op aanvraag via het secretariaat

Redactieadres:
stemmen@kpnmail.nl
Rozenboomlaan 119
2274 HK Voorburg

Website
www.vrijzinnigcentrumdehoeksteen.nl